

Riktlinjer för serveringstillstånd samt försäljning av folköl, tobak och receptfria läkemedel

VÄRMDÖ KOMMUN

1(26)

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av Socialnämnden, och beslutas med stöd av Alkohollag (2010:1622), Tobakslag (1993:581), samt Lag (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel

Utvecklingsavdelningen ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

Innehållsförteckning

1	INLEDNING.....	4
1.1	Begreppsförklaring.....	4
1.2	Om serveringstillstånd.....	4
2	OLIKA TYPER AV SERVERINGSTILLSTÅND.....	6
2.1	Stadigvarande serveringstillstånd.....	6
2.2	Tillfälligt serveringstillstånd.....	6
2.3	Serveringstillstånd för uteservering.....	7
2.4	Gemensamt serveringsutrymme.....	7
2.5	Serveringstillstånd för cateringföretag.....	7
2.6	Serveringstillstånd för provsmakning.....	7
2.7	Tillstånd för pausservering.....	8
2.8	Rumsservering.....	8
2.9	Kryddning av spritdrycker på serveringsstället.....	8
3	ALKOHOLLAGENS GRUNDLÄGGANDE BESTÄMMELSER FÖR SERVERINGSTILLSTÅND.....	9
3.1	Sökandens lämplighet.....	9
3.2	Kunskaper om alkohollagen.....	9
3.3	Krav på mat och lokaler.....	10
3.4	Krav på personal.....	11
3.5	Yttrande från polis och räddningstjänst.....	12
3.6	Olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa.....	12
4	ALLMÄNNA PRINCIPER FÖR ALKOHOLSERVERING.....	14
4.1	Försäljning av alkohol.....	14
4.2	Serveringstider.....	15
4.2.1	Serveringstider för uteservering.....	15
4.3	Ansvarsfull alkoholservering.....	16

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av Socialnämnden, och beslutas med stöd av Alkohollag (2010:1622), Tobakslag (1993:581), samt Lag (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel
Utvecklingsavdelningen ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

5	HANDLÄGGNING	17
5.1	Ansökan.....	17
5.1.1	Avgifter	17
5.1.2	Handläggningstider	17
5.2	Avslag.....	18
5.2.1	Överklagan	18
6	TILLSYN OCH SANKTIONER	20
6.1	Tillsyn.....	20
6.1.1	Förebyggande tillsyn.....	20
6.1.2	Inre tillsyn	20
6.1.3	Yttre tillsyn	21
6.2	Sanktioner.....	22
6.2.1	Erinran/Varning	22
6.2.2	Återkallelse	22
7	FÖRSÄLJNING AV FOLKÖL	23
7.1	Tillsyn och sanktioner	24
8	FÖRSÄLJNING AV TOBAKSVAROR.....	25
8.1	Tillsyn och sanktioner	25
9	FÖRSÄLJNING AV RECEPTFRIA LÄKEMEDEL.....	26

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av Socialnämnden, och beslutas med stöd av Alkohollag (2010:1622), Tobakslag (1993:581), samt Lag (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel
Utvecklingsavdelningen ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

1 INLEDNING

Alkohollagen styr hur servering av alkohol får bedrivas, och är en del av den svenska alkoholpolitiken. Syftet med lagen är att begränsa alkoholens skadeverkningar, till exempel berusningsdrickande och alltför tidig debut av alkoholkonsumtion. Värmdö kommuns tillståndsprövning baseras på vad som anges i alkohollagen och i kommunens riktlinjer för serveringstillstånd. I riktlinjerna tydliggörs de krav som ställs på den som ansöker om eller redan har ett serveringstillstånd i kommunen. Riktlinjerna utgör en vägledning för bedömning av ansökningar om serveringstillstånd och syftar till att upprätthålla rättssäkerhet och likabehandling av ansökningar om och tillsyn av serveringstillstånd inom kommunen.

1.1 Begreppsförklaring

<i>Alkoholdryck</i>	Dryck med en alkoholhalt som överstiger 2,25 volymprocent
<i>Annan jäst alkohol- dryck</i>	Alkoholdryck som framställts genom jäsning av frukt, bär eller andra växtdelar och som inte är vin eller öl
<i>Folköl</i>	Öl med en alkoholhalt som överstiger 2,25 men inte 3,5 volymprocent
<i>Lättdryck</i>	Dryck med låg eller ingen alkoholhalt, t.ex. läsk och lättöl
<i>Slutet sällskap</i>	En avgränsad och på förhand angiven krets av personer som har någon form av samhörighet eller gemensamt intresse
<i>Sprit</i>	En vätska som framställts genom destillering eller annan kemisk process och som innehåller alkohol
<i>Spritdryck</i>	En alkoholdryck som innehåller sprit
<i>Tobaksvara</i>	En vara som till någon del innehåller tobak och som är avsedd att rökas, tuggas, snusas eller sugas på
<i>Lagrum</i>	<i>1 kap. 3-10 §§ Alkohollag (2010:1622)</i>

1.2 Om serveringstillstånd

Den som vill sälja/servera alkohol behöver få tillstånd till detta från kommunen, så kallat serveringstillstånd. Serveringstillstånd krävs både för servering till allmänheten och till slutna sällskap. Undantaget från kravet om serveringstillstånd är servering av alkohol till en boende och besökare till denna på vård- och omsorgsboende för äldre, samt bostad med särskild service eller annan särskilt anpassad bostad för personer med funktionsnedsättning **under förutsättning att** måltidsservice tillhandahålls på boendet.

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av Socialnämnden, och beslutas med stöd av Alkohollag (2010:1622), Tobakslag (1993:581), samt Lag (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel
Utvecklingsavdelningen ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

Det krävs heller inte något tillstånd om serveringen:

1. avser ett enstaka tillfälle för i förväg bestämda personer (slutet sällskap), och
2. sker utan vinstintresse och utan annan kostnad för deltagarna än kostnaden för inköp av dryckerna, och
3. äger rum i lokaler där det inte bedrivs yrkesmässig försäljning av alkohol- eller lättdrycker

Lagrum   *8 kap. 1, 1a samt 1b §§ Alkohollag (2010:1622)*

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av Socialnämnden, och beslutas med stöd av Alkohollag (2010:1622), Tobakslag (1993:581), samt Lag (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel
Utvecklingsavdelningen ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

2 OLIKA TYPER AV SERVERINGSTILLSTÅND

Serveringstillstånd kan ges för servering till allmänheten eller till slutet sällskap. Tillståndet kan avse servering året runt eller årligen under en viss tidsperiod (stadigvarande serveringstillstånd). Det kan även avse en enstaka tidsperiod eller ett enstaka tillfälle (tillfälligt serveringstillstånd).

Serveringstillstånd kan gälla spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker. Ett serveringstillstånd gäller endast för den tillståndshavare som tillståndet är utställt på och för den lokal som är angiven på beviset. Tillståndet kan inte överlåtas till någon annan eller flyttas med till en annan lokal. Tillståndet gäller endast så länge tillståndshavaren driver verksamhet i lokalen.

2.1 Stadigvarande serveringstillstånd

Den som bedriver en restaurangrörelse eller liknande kan ansöka om stadigvarande serveringstillstånd. Tillståndet kan avse servering året runt eller årligen under en viss tidsperiod. Stadigvarande tillstånd kan medges för servering till allmänheten eller för servering i slutet sällskap.

Lagrum 8 kap. 2§ Alkohollag (2010:1622)

2.2 Tillfälligt serveringstillstånd

I samband med enstaka evenemang eller tillställningar, t.ex. festivaler, konserter, eller föreningsfester kan arrangören ansöka om tillfälligt serveringstillstånd. Tillfälligt tillstånd kan medges för servering till allmänheten eller för servering i slutet sällskap. Vid arrangemang som främst riktar sig till ungdomar beviljas tillfälliga serveringstillstånd med stor återhållsamhet.

I samband med ett evenemang där deltagarna utgörs av en begränsad och på förhand bestämd krets av personer kan arrangören ansöka om tillfälligt serveringstillstånd för slutet sällskap. För att räknas som ett slutet sällskap krävs att deltagarna, utöver att tillhöra en bestämd grupp av personer, har något gemensamt, t.ex. medlemskap i en viss förening eller anställning hos en viss arbetsgivare.

Lagrum 8 kap. 2§ Alkohollag (2010:1622)

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av Socialnämnden, och beslutas med stöd av Alkohollag (2010:1622), Tobakslag (1993:581), samt Lag (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel. Utvecklingsavdelningen ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

2.3 Serveringstillstånd för uteservering

Den som har en restaurang med anslutande uteservering och vill bedriva försäljning/servering av alkoholdrycker på uteserveringen kan ansöka om tillstånd för uteservering.

2.4 Gemensamt serveringsutrymme

Serveringstillstånd ska i normalfallet omfatta ett visst avgränsat utrymme som disponeras av tillståndshavaren. Särskilt tillstånd kan dock meddelas för flera tillståndshavare att utnyttja ett gemensamt serveringsutrymme. Varje tillståndshavare svarar då för ordning och nykterhet inom serveringsutrymmet samt för vad som i övrigt gäller enligt alkohollagen under den tid denne bedriver servering där.

Lagrum 8 kap. 14§ Alkohollag (2010:1622)

2.5 Serveringstillstånd för cateringföretag

Den som bedriver cateringverksamhet för slutna sällskap kan beviljas stadigvarande serveringstillstånd under förutsättning att den lokal där serveringen äger rum för varje tillfälle anmäls till och godkänns av kommunen. Den som bedriver cateringverksamhet ska ha ett eget kök för tillredning av mat för att få ett stadigvarande serveringstillstånd.

Lagrum 8 kap. 4§ Alkohollag (2010:1622)

2.6 Serveringstillstånd för provsmakning

Provsmakning av alkoholdrycker riktad till allmänheten är tillåten under förutsättning antingen att arrangören har ett stadigvarande serveringstillstånd som omfattar de drycker som provsmakningen avser och den lokal där provsmakning ska äga rum, eller att de partihandlare som deltar enskilt eller gemensamt ansöker om och erhåller ett tillfälligt tillstånd för provsmakning av de drycker som avses erbjudas.

Den som tillverkar alkoholdrycker från råvaror som produceras på den egna gården och som har ett stadigvarande serveringstillstånd har rätt att, efter anmälan till kommunen, erbjuda provsmakning av de egenproducerade dryckerna vid tillverkningsstället. Om sådant tillstånd saknas, får tillverkaren erbjuda provsmakning av egentillverkade alkoholdrycker vid tillverkningsstället efter särskilt tillstånd för provsmakning.

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av Socialnämnden, och beslutas med stöd av Alkohollag (2010:1622), Tobakslag (1993:581), samt Lag (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel. Utvecklingsavdelningen ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

Tillstånd att anordna provsmakning kan meddelas stadigvarande eller för enstaka tidsperiod. Den som har ett stadigvarande serveringstillstånd och avser att anordna provsmakning ska anmäla det till kommunen innan provsmakningen äger rum.

Lagrum 8 kap. 6-7 §§ Alkohollag (2010:1622)

2.7 Tillstånd för pausservering

Tillstånd för stadigvarande eller tillfälligt serveringstillstånd kan även beviljas för servering i foajé till teater eller konsertlokal i samband med paus under föreställning.

Lagrum 8 kap. 15 § Alkohollag (2010:1622)

2.8 Rumsservering

På hotell som har restaurangverksamhet med serveringstillstånd i sina lokaler får servering av alkohol även ske på hotellrummen. På sådant hotell får servering även ske från minibar på hotellrummet.

Lagrum 8 kap. 5 § Alkohollag (2010:1622)

2.9 Kryddning av spritdrycker på serveringsstället

Den som har ett stadigvarande tillstånd att servera spritdrycker har, efter anmälan till kommunen, rätt att krydda spritdryck för servering som snaps i den egna serveringsrörelsen. Verksamheten ska vara i liten skala och avsikten är inte att öppna för egentillverkning av olika spritdrycker, utan enbart att man på serveringsstället ska kunna krydda brännvin för servering i den egna verksamheten.

Den tillståndshavare som har för avsikt att krydda sin egen snaps för servering på serveringsstället ska anmäla detta till kommunen, som därmed får kännedom om verksamheten och kan utöva den kontroll som krävs.

Kryddningen ska ske på serveringsstället eller när det gäller cateringverksamhet på tillredningsstället.

Lagrum 8 kap. 3 § Alkohollag (2010:1622)

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av Socialnämnden, och beslutas med stöd av Alkohollag (2010:1622), Tobakslag (1993:581), samt Lag (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel. Utvecklingsavdelningen ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

3 ALKOHOLLAGENS GRUNDLÄGGANDE BESTÄMMELSER FÖR SERVERINGSTILLSTÅND

En ansökan om serveringstillstånd bedöms utifrån alkohollagens krav.

3.1 Sökandens lämplighet

Serveringstillstånd får endast beviljas den som visar att han/ hon med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden och övriga omständigheter, är lämplig att utöva verksamheten, samt att verksamheten kommer att drivas i enlighet med kraven i alkohollagen.

För att bedöma den sökandes lämplighet gör nämnden en så kallad vandelsprövning och en prövning av sökandes ekonomiska skötsamhet. Vid bedömningen beaktas om den sökande är skyldig till brott och under senare år brutit mot exempelvis alkohollagstiftningen, skattelagstiftningen eller andra lagstiftningar.

För att vara personligt lämplig krävs att sökanden:

- Inte är straffad för något brott de senaste tre åren
- Har dokumenterad kunskap om alkohollagen
- Har fyllt 20 år

För att vara ekonomisk lämplig krävs att sökanden:

- Inte är restförd eller har andra ekonomiska anmärkningar
- Kan visa varifrån kapitalet till verksamheten kommer

I företag och föreningar måste alla styrelsemedlemmar vara personligt och ekonomiskt lämpliga. Om de sökande inte uppfyller dessa krav kan ansökan avslås.

Kravet på personlig och ekonomisk lämplighet kvarstår även efter det att en sökande har beviljats serveringstillstånd, och tillståndet kan återkallas om tillståndshavaren inte längre bedöms vara lämplig.

Lagrum 8 kap. 12§ Alkohollag (2010:1622)

3.2 Kunskaper om alkohollagen

Att servera alkohol är en socialt ansvarsfull uppgift. Det är därför nödvändigt att den som anförtros uppgiften, förutom annan lämplighet, har en god kunskap om det regelverk som omgärdar alkoholserveringen. Att ha vana från branschen är inte ett

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av Socialnämnden, och beslutas med stöd av Alkohollag (2010:1622), Tobakslag (1993:581), samt Lag (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel
Utvecklingsavdelningen ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

tillräckligt bevis för kunskap.

Alkohollagen kräver att den sökande, för att kunna beviljas serveringstillstånd, ska visa att han/hon har nödvändiga kunskaper om alkohollagen och till lagen relaterade bestämmelser. För att kontrollera kunskaperna om alkohollagen hos personer som söker serveringstillstånd har Folkhälsomyndigheten tagit fram ett kunskapsprov. För att den sökande ska kunna beviljas serveringstillstånd krävs ett godkänt resultat på kunskapsprovet.

Kunskapsprovet tillhandahålls av kommunen, och den sökande har rätt att göra två omprov. Kommunen tar ut en avgift för att tillhandahålla provet. Avgiften inkluderar ordinarie prov och två omprov.

I kunskapsprovet finns frågor inom fyra områden:

- Alkoholpolitik
- Bestämmelser om servering
- Bestämmelser om tillsyn
- Bestämmelser om mat och utrustning

För att bli godkänd krävs att den sökande uppnår minst 75 procent rätta svar inom vart och ett av de områden som ingår i provet. Inga hjälpmedel är tillåtna. Tiden för ett skriftligt prov är högst 90 minuter. Den sökande som vill göra kunskapsprovet ska lämna in en anmälan till kommunen minst fem dagar innan provet.

Om den sökande inte behärskar något av de språk som kunskapsprovet är översatt till, eller kan styrka påtagliga läs- och skrivsvårigheter, eller om det finns andra särskilda skäl, kan de sökande få göra ett muntligt prov.

Kommunen får göra undantag från skyldigheten att genomgå kunskapsprov vid ansökan om tillfälligt serveringstillstånd till slutet sällskap om ansökan avser ett enstaka tillfälle.

Lagrum 8 kap. 12§ Alkohollag (2010:1622)

3.3 Krav på mat och lokaler

Ett serveringstillstånd gäller för ett bestämt, avgränsat utrymme som tillståndsgävern förfogar över. Särskilt tillstånd kan dock meddelas för flera tillståndshavare att

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av Socialnämnden, och beslutas med stöd av Alkohollag (2010:1622), Tobakslag (1993:581), samt Lag (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel
Utvecklingsavdelningen ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

utnyttja ett gemensamt utrymme. För att kunna beviljas serveringstillstånd måste utrymmet uppfylla vissa krav gällande utformning, utrustning och säkerhet.

Lokalen ska vara lämplig för sitt ändamål ur brandsäkerhetssynpunkt, samt vara godkänd av Räddningstjänsten. Vidare ska lokalen vara utformad så att personalen kan ha överblick över den.

Serveringsstället ska ha ett eget kök i anslutning till serveringslokalen, och tillhandahålla lagad eller på annat sätt tillredd mat. Köket ska vara godkänt för livsmedelshantering av Miljöenheten. Ett kök som utgörs av vanliga hushålls-spisar eller mikrovågsugnar för uppvärmning av prefabricerade maträtter anses inte vara tillräckligt. Gästerna ska kunna erbjudas ett varierat utbud av maträtter, omfattande såväl förrätter, huvudrätter och efterrätter.

Efter klockan 23:00 är det tillräckligt om serveringsstället erbjuder ett enklare utbud av maträtter, t.ex. kalla rätter eller maträtter som värms i mikrovågsugn.

Tillfälligt tillstånd för servering till allmänheten kan beviljas om serveringsstället tillhandahåller lagad eller på annat sätt tillredd mat. Detsamma gäller tillstånd för servering till slutet sällskap. I dessa fall kan även hushållsspis och/eller mikrovågsugn för uppvärmning av mat anses vara tillräckligt.

Tillstånd för provsmakning samt för servering av starköl och vin i foajéer till teater eller konsertlokal under paus i föreställning eller konsert kan beviljas utan krav på matservering.

För servering till allmänheten under enstaka tidsperiod eller vid ett enstaka tillfälle, liksom för servering till slutet sällskap, är det tillräckligt att det tillhandahålls någon form av tillredd mat.

Tillståndsbevis ska alltid finnas tillgängligt i lokalen.

Lagrum 8 kap. 14-17§ Alkohollag (2010:1622)

3.4 Krav på personal

Tillståndshavaren, eller utsedd serveringsansvarig person, ska ha tillsyn över serveringen och vara närvarande på serveringsstället under hela serveringstiden. Tillståndshavaren utser själv serveringsansvariga, och anmäler vilka personer som är

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av Socialnämnden, och beslutas med stöd av Alkohollag (2010:1622), Tobakslag (1993:581), samt Lag (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel. Utvecklingsavdelningen ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

serveringsansvariga till kommunen. Tillståndshavaren ansvarar också för att informera den som utsetts till serveringsansvarig om vad det innebär.

Den som utses till serveringsansvarig ska ha fyllt 20 år och vara lämplig för uppgiften med hänsyn till sina personliga egenskaper och omständigheterna i övrigt.

Det är enbart personer som är anställda av tillståndshavaren, eller som är inhyrda från ett bemanningsföretag, som får anlitas som köks- eller serveringspersonal, eller för uppgifter som är av betydelse för ordning och nykterhet. Undantaget från detta är ordningsvakter som förordnats enligt 2 § 4 pt. Lag om ordningsvakter.

Lagrum 8 kap. 18§ Alkohollag (2010:1622)

3.5 Yttrande från polis och räddningstjänst

Innan en ansökan om stadigvarande serveringstillstånd kan beviljas måste yttranden från Polisen och Räddningstjänsten inhämtas. Detsamma gäller tillfälliga serveringstillstånd, både avseende servering till allmänhet och servering i slutet sällskap. Undantag kan göras om det gäller ett tillfälligt serveringstillstånd i samband med ett arrangemang av obetydlig omfattning.

Lagrum 8 kap. 11, 16§§ Alkohollag (2010:1622)

3.6 Olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa.

Det finns ingen generell ”rätt” att få serveringstillstånd. Om servering av alkohol bedöms kunna medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet, eller särskilt risk för människors hälsa, ska ansökan om tillstånd avslås. Detta gäller även om övriga krav gällande t.ex. lämplighet, kunskap och lokalers utformning är uppfyllda.

Alkoholpolitiska olägenheter kan anses föreligga t.ex:

- i de fall där kommunen bedömer att det rör sig om ett särskilt känsligt område, exempelvis i närheten av skolor, fritidsgårdar eller ställen där många ungdomar i vanliga fall brukas samlas.
- i de fall Polismyndigheten avstyrker ansökan med hänvisning till kända eller befarade ordningsproblem på serveringsstället eller i dess närmaste omgivningar.
- i de fall Miljöenheten gör bedömningen att närboende utsätts eller riskerar att utsättas för störningar från serveringsstället.

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av Socialnämnden, och beslutas med stöd av Alkohollag (2010:1622), Tobakslag (1993:581), samt Lag (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel. Utvecklingsavdelningen ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

- i de fall andra remissinstanser såsom Skatteverket eller andra förvaltningar avstyrker ansökan med hänvisning till att sökanden inte kan anses uppfylla alkohollagens krav på lämplighet att utöva verksamheten.
- i de fall serveringen sker i samband med idrottsevenemang, sportaktiviteter eller nöjesevenemang som främst riktar sig till barn och ungdomar.
- i de fall kommunen i övrigt äger kännedom om missförhållanden på serveringsstället eller i sökandens lämplighet.
- om sökanden är känd för, eller kan befaras, komma att bedriva en drogliberal verksamhet, eller annat som inte är förenligt med seriös restaurangverksamhet, exempelvis spel- eller sexklubbar.
- om sökanden är känd för, eller kan befaras, underlåta att rätta sig efter myndigheters föreskrifter eller att inte ta det ekonomiska ansvar som följer verksamheten.
- i de fall serveringsstället utsätter gäster för fara genom att låsa/blockera nödutgångar och/eller överskrider tillståndet för högsta antal gäster.

Lagrum 8 kap. 17§ Alkohollag (2010:1622)

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av Socialnämnden, och beslutas med stöd av Alkohollag (2010:1622), Tobakslag (1993:581), samt Lag (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel
Utvecklingsavdelningen ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

4 ALLMÄNNA PRINCIPER FÖR ALKOHOLSERVERING

Alkohollagen är en skyddslagstiftning och syftar till att motverka skadeverkningar av alkohol. Därför finns regleringar både av hur försäljning av alkohol ska gå till och vilka tider det är tillåtet att servera alkohol.

4.1 Försäljning av alkohol

Tillståndshavaren ansvarar för att alkoholservering sker enligt Alkohollagen. Den som säljer alkoholdrycker ansvarar för att ordning och nykterhet råder på försäljningsstället. Alkoholdrycker får inte lämnas ut till en person som är märkbart påverkad av alkohol eller andra berusningsmedel. Alkoholdrycker får heller inte lämnas ut om det finns särskild anledning att anta att varan är avsedd att lämnas till en person som är minderårig eller märkbart påverkad. Den som serverar alkoholdrycker ska förvissa sig om att mottagaren har uppnått rätt ålder.

En alkoholdryck får vid servering inte säljas till ett lägre pris än inköpspriset för drycken och skäligt påslag. Prissättningen får inte ske på ett sådant sätt att försäljning av drycker med högre alkoholhalt främjas. Gästerna får inte uppmanas att köpa alkoholdrycker.

Vid servering av alkoholdrycker ska så kallade lättdrycker finnas att tillgå i tillfredsställande urval och omfattning. Om vin serveras bör även alkoholfritt vin kunna erbjudas. Om drinkbar finns bör även alkoholfria drinkar kunna erbjudas. Om dryckesmenyer finns bör dessa även visa vilka alkoholfria alternativ som kan erbjudas.

De alkoholdrycker som serveras i lokalen ska också förtäras där, och får inte medföras därifrån. På ett serveringsställe får inte någon dricka andra alkoholdrycker än sådana som har serverats i enlighet med tillståndet. Hotellrum med minibar är undantagna från dessa bestämmelser.

Alkoholdrycker som inte får serveras i en lokal får inte heller förvaras i lokalen eller tillhörande utrymmen.

Lagrum 8 kap. 20-24 §§ Alkohollag (2010:1622)

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av Socialnämnden, och beslutas med stöd av Alkohollag (2010:1622), Tobakslag (1993:581), samt Lag (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel. Utvecklingsavdelningen ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

4.2 Serveringstider

Normaltiden för servering av spritdrycker, vin, starköl och andra jätta drycker är mellan kl. 11.00 och kl. 01.00. Värmdö kommun har ett restriktivt synsätt gällande serveringstider, och avsteg från normaltiden tillämpas med stor restriktion. Sociala hänsyn går före affärsrässiga och/eller konkurrensrässiga hänsyn.

För att serveringstid fram till 01.00 skall beviljas gäller att varken Polisen eller Miljöenheten rekommenderar tidigare stängning på grund av risk för olägenheter och/eller för att närboende utsätts för störningar från serveringsstället. Tiden kan begränsas till klockan 22.00 vad gäller restauranger i eller i anslutning till bostadsområden.

För utökad serveringstid gäller ett restriktivt synsätt. Tillstånd att servera alkoholdrycker under tiden 01.00 – 02.00 kan ges efter särskild prövning i det enskilda fallet. Det är i första hand ordningen på serveringsstället och risken för störning/olägenheter i övrigt från serveringsstället som är avgörande. För att få utökad serveringstid till 02.00 skall rörelsen vara väletablerad och välskött och ha drivits av samma tillståndshavare i minst 2 år. Vidare förutsätts att Miljöenheten samt Polisen inte har någon invändning.

Tillstånd för servering 02.00 – 03.00 bör endast beviljas om störningsrisken bedöms som minimal samt att varken Miljöenheten eller Polisen har någon invändning.

Lagrum 8 kap. 19§ Alkohollag (2010:1622)

4.2.1 Serveringstider för uteservering

För stadigvarande serveringstillstånd i eller i anslutning till bostadsområde gäller serveringstiden 11.00 - 22.00.

För utökad serveringstid kl. 22.00- 24.00 gäller ett restriktivt synsätt. Tillstånd för utökad serveringstid kan efter särskild prövning medges i enskilda fall. Det är i första hand ordningen på serveringsstället och risken för störningar i övrigt från serveringsstället som är avgörande.

En förutsättning för att serveringstillstånd på uteservering ska kunna beviljas är att varken Miljöenheten, Polisen eller markägare/fastighetsägare har någon invändning. Om dessa myndigheter anger, och motiverar, olika serveringstider, medges den kortaste tiden.

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av Socialnämnden, och beslutas med stöd av Alkohollag (2010:1622), Tobakslag (1993:581), samt Lag (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel. Utvecklingsavdelningen ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

Serveringstider efter klockan 24.00 kan medges i undantagsfall efter särskild prövning.

Lagrum 8 kap. 19§ Alkohollag (2010:1622)

4.3 Ansvarsfull alkoholservering

Det framgår av lagstiftning och allmänna riktlinjer på området att det ställs stora krav på den som ansöker om serveringstillstånd, och att det är förknippat med ett stort socialt ansvar och ett förtroende från samhällets sida att inneha ett serveringstillstånd. Lämplighetskravet gäller under hela tillståndstiden och tillståndet kan komma att återkallas om inte reglerna följs.

Tillståndshavaren ansvarar för att utse serveringsansvarig personal och för att serveringsansvariga har tillräckliga kunskaper för sin uppgift. Anställd personal bör ha genomgått utbildning i ansvarsfull alkoholservering, s.k. STAD-utbildning. Om en serveringsansvarig visar sig vara olämplig ska tillståndshavaren frånta denne uppgiften som serveringsansvarig.

Personer som är märkbart berusade ska avvisas från restaurangen. Märkbart berusade får inte heller släppas in i restaurangen. Underåriga ska inte serveras.

En klar skillnad skall framgå mellan dryckernas priser, så att inte alkoholstarka drycker framstår som ett billigare alternativ än lättdrycker. Ett tillägg på minst 25 % på inköpspriset bör göras för att täcka hanteringskostnaderna. Prissänkning på alkoholdrycker under viss tid på dagen, s.k. Happy Hour, bör även omfatta mat och lättdrycker.

En stor andel av de polisanmälningar som görs när det gäller brottet olaga diskriminering hänför sig till restaurangbranschen. Att vägra en person inträde på en restaurang eller annan nöjeslokal på grund av ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, trosbekännelse eller homosexuell läggning kan vara straffbart enligt bestämmelserna om olaga diskriminering. Om en tillståndshavare i sin restaurangverksamhet, eller anställd i denna verksamhet, fälls till ansvar för olaga diskriminering bör det kunna innebära att serveringstillståndet ifrågasätts då detta är ett brott som har anknytning till restaurangrörelsen och måste bedömas som allvarligt.

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av Socialnämnden, och beslutas med stöd av Alkohollag (2010:1622), Tobakslag (1993:581), samt Lag (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel
Utvecklingsavdelningen ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

5 HANDLÄGGNING

5.1 Ansökan

För att en ansökan om serveringstillstånd ska kunna handläggas måste den vara komplett. Om en ansökan inte är komplett ska den sökande ges möjlighet till komplettering. Det är den som ansöker om serveringstillstånd som är skyldig att inkomma med begärda uppgifter. Vilka underlag som ska bifogas ansökan beror på vilken typ av serveringstillstånd ansökan gäller, och framgår av kommunens anvisningar för ansökan om serveringstillstånd. Av anvisningarna framgår också vilka blanketter som ska fyllas i och bifogas ansökan.

Efter det att ansökan är komplett ska beslut fattas inom fyra månader.

5.1.1 Avgifter

Kommunen tar ut en avgift för att behandla ansökan. Ansökningsavgiften skall täcka kommunens kostnad för prövning av ansökan vilket innebär att ansökningsavgiften inte är en tillståndavgift. Avgiften betalas därför inte tillbaka i de fall ansökan avslås. I ansökningsavgiften för tillfälliga tillstånd ingår en tillsynsavgift om 10 procent som kan återbetalas om ansökan skulle avslås.

Värmdö kommun tar ut en avgift för att täcka kommunens kostnader för tillsyn. Tillsynsavgiften bestäms enligt en särskild taxa, som består av en fast och en rörlig del.

Avgifter för ansökan om serveringstillstånd och tillsyn beslutas av kommunfullmäktige. Uppgifter om aktuella avgifter finns på Värmdö kommuns hemsida.

Lagrum 8 kap. 10§ Alkohollag (2010:1622)

5.1.2 Handläggningstider

Hur lång handläggningstiden är beror på vilket slags serveringstillstånd ansökan avser. I tabellen nedan anges ungefärliga handläggningstider för olika typer av ansökningar, räknat från när komplett ansökan har inkommit. Observera att handläggningstiden kan vara längre under vissa perioder.

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av Socialnämnden, och beslutas med stöd av Alkohollag (2010:1622), Tobakslag (1993:581), samt Lag (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel. Utvecklingsavdelningen ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

Typ av tillstånd	Ungefärlig handläggningstid
Stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten	3 månader
Stadigvarande serveringstillstånd för slutet sällskap	3 månader
Tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten	4-6 veckor
Tillfälliga serveringstillstånd till slutet sällskap	12 arbetsdagar

5.2 Avslag

En ansökan om serveringstillstånd kan avslås om den sökande inte bedöms vara personligt och ekonomiskt lämplig, om lokalerna inte uppfyller kraven, eller om någon remissinstans avstyrker ansökan. En ansökan kan också avslås om det bedöms föreligga risk för olägenheter i form av ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa kan befaras uppstå.

Skälen för bedömningen måste preciseras i beslutet, och varje avslagsbeslut ska åtföljas av en besvärshänvisning. Ibland ingår svåra avvägningar vid tillståndsprövningen där olika intressen ställs mot varandra. Alkohollagstiftningen har dock tillkommit för att begränsa alkoholens skadeverkningar och är i första hand en social skyddslagstiftning. I de fall alkoholpolitiska hänsyn ställs mot företagsekonomiska eller näringspolitiska ska de alkoholpolitiska därför ha företräde.

Lagrum 20-21 §§ Förvaltningslag (1986:223)

5.2.1 Överklagan

Den som har fått avslag på sin ansökan om serveringstillstånd kan överklaga beslutet till Förvaltningsrätten. Även grannar/närboende till att serveringsställe kan överklaga ett beslut.

En överklagan ska vara skriftlig och lämnas till den myndighet som fattat beslutet, dvs. socialnämnden i Värmdö kommun. Överklagan ska ha inkommit inom tre (3) veckor från det att den sökande har fått del av beslutet. För grannar/närboende gäller

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av Socialnämnden, och beslutas med stöd av Alkohollag (2010:1622), Tobakslag (1993:581), samt Lag (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel
Utvecklingsavdelningen ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

att överklagan ska ha inkommit inom tre (3) veckor från det att beslutet kungjorts.

Huvudregeln är att samtliga beslut enligt alkohollagen skall gälla omedelbart och oberoende av om beslutet vunnit laga kraft.

Lagrum   22-25 §§ Förvaltningslag (1986:223)

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av Socialnämnden, och beslutas med stöd av Alkohollag (2010:1622), Tobakslag (1993:581), samt Lag (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel
Utvecklingsavdelningen ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

6 TILLSYN OCH SANKTIONER

6.1 Tillsyn

Folkhälsomyndigheten utövar den centrala tillsynen över efterlevnaden av alkohollagen och har rätt att meddela allmänna råd till vägledning för lagens tillämpning. Länsstyrelsen utövar tillsyn inom länet och ska biträda kommunerna med råd i deras verksamhet.

Den omedelbara tillsynen av restauranger med serveringstillstånd i Värmdö genomförs av kommunen och Polisen. Syftet med tillsynen är att förebygga och rätta till brister som kan uppstå vid servering av alkoholdrycker. Tillsynen ska särskilt beakta alkoholserveringen i relation till ungdomars situation.

Tillsynsmyndigheterna har rätt till tillträde till lokaler och rätt att ta del av bokföring och andra handlingar som berör verksamheten. Av alkohollagen framgår att servering endast får ske i sådan omfattning och i sådana former att skador eller brister i ordning och nykterhet på serveringsställena inte uppstår. Som ett särskilt skydd för ungdomar finns även åldersgränser angivna i lagen. De förutsättningar som gäller för serveringstillstånd ska vara uppfyllda även efter att tillstånd beviljats. Dessa principer ligger till grund för Värmdö kommuns tillsynsarbete riktat mot innehavare av serveringstillstånd.

Tillsynen kan grovt delas upp i tre delar: förebyggande tillsyn, inre tillsyn och yttre tillsyn.

Lagrum 9 kap. 2-3, 13 §§ Alkohollag (2010:1622)

6.1.1 Förebyggande tillsyn

Förebyggande tillsyn sker genom information, rådgivning och utbildning för att skapa en god grund för dialog, förståelse och samarbete mellan kommunen och tillståndsinnehavarna. Syftet med den förebyggande tillsynen är att förebygga problem, men också att tillståndshavarna inte ska kunna åberopa okunskap om vad som gäller inom aktuellt område.

6.1.2 Inre tillsyn

Med inre tillsyn avses kontroll av uppgifter från olika myndigheter och uppföljning gällande tillståndshavarens personliga och ekonomiska förhållanden. Det sker genom

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av Socialnämnden, och beslutas med stöd av Alkohollag (2010:1622), Tobakslag (1993:581), samt Lag (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel. Utvecklingsavdelningen ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

remissförfarande till t ex Skatteverket, Kronofogden, Polismyndigheten och Räddningstjänsten. Den inre tillsynen omfattar också granskning av den årliga restaurangrapporten från tillståndsinnehavarna. Till den inre tillsynen räknas även en fortlöpande övervakning av restaurangernas marknadsföring i annonser och på webben

6.1.3 Yttre tillsyn

Med yttre tillsyn menas den tillsyn som kommunen gör på serveringsstället i syfte att följa upp att verksamheten bedrivs enligt alkohollagens bestämmelser och beviljat serveringstillstånd. Vid kontrollbesök bör verksamheten i den rörelse som skall kontrolleras störas så lite som möjligt. Den som utför kontroll skall kunna styrka att denne företräder tillsynsmyndigheten utom i sällsynta fall då s.k. dold inspektion är påkallad av särskilda skäl.

Vid yttre tillsyn kontrolleras bland annat följande förhållanden:

- Att servering av alkoholdrycker sker med återhållsamhet och följer gällande tillstånd.
- Att servering av alkoholdrycker inte sker till personer under 18 år.
- Att lagad eller tillredd mat tillhandahålls under hela serveringstiden.
- Att serveringsansvarig person finns tillgänglig på serveringsstället och är medveten om sitt ansvar.
- Att personalen ej uppmanar till alkoholkonsumtion eller marknadsför alkoholdrycker i syfte att förmå någon gäst till inköp av alkoholdrycker.
- Att även lättdrycker marknadsförs på ett tydligt sätt.
- Att förvarings- och förtäringförbudet följs.
- Att kassaregister samt bokföring av försäljning sköts så att kontroll av verksamheten är möjlig.
- Kontroll av ordnings- och nykterhetsläget i och utanför serveringslokalen.
- Kontroll av personalens anställningsförhållanden.
- Att serveringsstället uppfyller kraven på brandsäkerhet.

Den yttre tillsynen kan ske av kommunen separat eller i samverkan med andra myndigheter, exempelvis Polis, Skatteverket eller Räddningstjänsten.

Brister påtalas i regel direkt i samband med kontrollen. Skriftlig tillsynsrapport upprättas och skickas till tillståndshavaren efter önskemål senast inom en månad efter inspektionstillfället.

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av Socialnämnden, och beslutas med stöd av Alkohollag (2010:1622), Tobakslag (1993:581), samt Lag (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel
Utvecklingsavdelningen ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

6.2 Sanktioner

6.2.1 Erinran/Varning

Om en tillståndshavare inte uppfyller de krav som gällde för att tillståndet skulle beviljas eller underlåter att följa bestämmelserna i alkohollagen och därtill knutna föreskrifter kan kommunen meddela tillståndshavaren en erinran. I allvarligare fall eller vid upprepade överträdelser kan kommunen istället meddela en varning.

Lagrum 9 kap. 17§ Alkohollag (2010:1622)

6.2.2 Återkallelse

Kommunen ska återkalla ett serveringstillstånd om:

1. tillståndet inte längre utnyttjas, eller
2. det med tillståndshavarens vetskap har förekommit brottslig verksamhet på serveringsstället eller i anslutning till detta utan att tillståndshavaren har ingripit, eller
3. tillståndshavaren har tilldelats en eller flera varningar utan att de förhållanden som föranlett varningen har rättats till, eller
4. tillståndshavaren har brutit mot bestämmelser i alkohollagen, eller vad som i övrigt gäller för tillståndet, på ett sådant sätt att varning inte är en tillräckligt ingripande åtgärd

Om flera tillståndshavare har utnyttjat ett gemensamt serveringsutrymme får tillståndet för gemensamt serveringsutrymme återkallas om det inte kan utredas vilken tillståndshavare som är ansvarig för en händelse som ska föranleda återkallelse av serveringstillståndet.

Om ett serveringstillstånd har återkallats på grund av misskötsel enligt punkt 2, 3 eller 4 bör minst tre år förflyta innan nytt tillstånd kan komma ifråga.

Lagrum 9 kap. 18§ Alkohollag (2010:1622)

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av Socialnämnden, och beslutas med stöd av Alkohollag (2010:1622), Tobakslag (1993:581), samt Lag (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel. Utvecklingsavdelningen ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

7 FÖRSÄLJNING AV FOLKÖL

Bestämmelser gällande detaljhandel/servering av folköl regleras i alkohollagen.

Bestämmelserna innebär att:

- Den som säljer/serverar folköl ska anmäla det till kommunen
- Försäljning/servering inte för påbörjan förrän anmälan har gjorts
- Folköl bara får säljas/serveras i en lokal som är godkänd/registrerad i enlighet med livsmedelslagen. Mat ska säljas/serveras

Folköl får inte säljas till någon som är under 18 år. Den som bedriver försäljning/servering av folköl skall utöva särskild tillsyn över försäljningen och ha ett så kallat egenkontrollprogram. Programmet för egenkontroll ska omfatta:

- ***Rutiner för information till personalen***
Det ska framgå hur ofta och på vilket sätt personalen informeras om rutiner och regler för försäljning/servering av folköl. Genomgång ska ske med alla nyanställda och bör ske regelbundet med all berörd personal.
- ***Rutiner för försäljning***
Det ska framgå av programmet vilka rutiner som finns för försäljning/servering av folköl, t.ex. vilka rutiner kassapersonalen ska tillämpa för att undvika försäljning till underåriga och till kunder som kan tänkas köpa åt någon som inte själv skulle få köpa (langning).
- ***Rutin för kontroller***
Programmet ska visa hur ofta och på vilket sätt kontroller sker av att personalen följer gällande regler och rutiner.
- ***Information till kunder***
Det ska framgå av programmet hur kunderna informeras om 18-årsgränsen för köp av folköl. Det ska också finnas rutiner för att kontrollera att marknadsföring sker i enlighet med alkohollagen.
- ***Vem som är försäljningsansvarig***
Den som är försäljningsansvarig ska vara lämplig för uppgiften och han/hon bör finnas tillgänglig när folkölsförsäljning bedrivs. I programmet bör det finnas instruktioner för hur den försäljningsansvarige ska agera i olika situationer.

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av Socialnämnden, och beslutas med stöd av Alkohollag (2010:1622), Tobakslag (1993:581), samt Lag (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel
Utvecklingsavdelningen ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

Ägaren till en verksamhet ansvarar för att försäljningsreglerna följs och att personalen känner till gällande regler. Kassapersonalen har ett personligt ansvar och kan dömas till böter eller fängelse om folköl har sålts till någon som inte har fyllt 18 år.

Lagrum 5 kap. 5§ Alkohollag (2010:1622)

7.1 Tillsyn och sanktioner

Tillsyn av försäljningsställen/serveringsställen kan avse följande punkter:

- Att försäljningsstället/serveringsstället är anmält till kommunen
- Att försäljning/servering sker i godkänd/registrerad lokal och att försäljning/servering av livsmedelsvaror/mat sker i tillräcklig omfattning
- Att tillsynsavgift har betalats enligt gällande bestämmelser
- Att egenkontrollprogram finns och efterlevs
- Att ansvarig person finns på plats

Det viktigaste syftet med tillsynen är rådgivning och information, men om situationen kräver det kan åtgärder vidtas för att undanröja förekommande missförhållanden och förhindra att nya missförhållanden uppstår. Kommunen kan vidta åtgärd i form av varning eller försäljningsförbud för antingen sex eller tolv månader. Det är den kommun där försäljningsstället är beläget beslutar om ingripande.

Kommunfullmäktige i Värmdö Kommun har beslutat att en årlig tillsynsavgift skall tas ut för att täcka kostnaderna för tillsynen.

Lagrum 8 kap. 10§ Alkohollag (2010:1622)
9 kap. 2§ Alkohollag (2010:1622)

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av Socialnämnden, och beslutas med stöd av Alkohollag (2010:1622), Tobakslag (1993:581), samt Lag (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel

Utvecklingsavdelningen ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

8 FÖRSÄLJNING AV TOBAKSVAROR

Regler för försäljning av tobaksvaror återfinns i tobakslagen. Med tobaksvaror avses en vara som till någon del innehåller tobak och som är avsedd att rökas, tuggas, snusas eller sugas på t.ex. cigaretter, cigarrer, snus, tuggtobak, råttobak och tobak till vattenpipa. Enligt tobakslagens bestämmelser gäller följande:

- Tobaksvaror får inte säljas till den som är under 18 år. Den som säljer tobak ska försäkra sig om att tobak som säljs inte är avsedd att lämnas till någon underårig.
- I försäljningslokalen ska det finnas tydlig och klart synbar information om förbudet mot att sälja eller lämna ut tobaksvaror till den som inte fyllt 18 år.
- Det är inte tillåtet att sälja cigaretter styckvis eller i förpackning med färre än 19 cigaretter.
- All tobak ska vara försedd med svensk varningstext. Det är inte tillåtet att sälja tobaksvaror med utländska varningstexter eller utan märkning.

Den som vill sälja tobaksvaror är också skyldig att utöva egen tillsyn över försäljningen, samt att dokumentera hur den tillsynen går till i så kallat egenkontrollprogram. Det innebär att den ansvarige för försäljningen ska ta fram ett program där det framgår hur åldersgränser och andra bestämmelser i tobakslagen ska tillämpas och övervakas. Folkhälsomyndigheten har tagit fram riktlinjer med förslag på hur ett sådant program kan utformas. Det är ägaren som ansvarar för att försäljningsreglerna följs, att personalen känner till gällande regler, samt att det skapas rutiner för ålderskontroll. Kassapersonalen har ett personligt ansvar och kan dömas till böter eller fängelse om tobak säljs till en person som inte fyllt 18 år.

Lagrum 9-9a, 10-12 §§ Tobakslag (1993:581)

8.1 Tillsyn och sanktioner

Det viktigaste syftet med tillsynen är rådgivning och information, men om det är nödvändigt får kommunen meddela de förelägganden eller förbud som behövs för att säkerställa att lagen följs, samt att sätta ut vite. Kommunen har möjlighet att förbjuda tobaksförsäljning upp till sex månader. Kommunfullmäktige i Värmdö Kommun har beslutat att en årlig tillsynsavgift skall tas ut för att täcka kostnaderna för tillsynen.

Lagrum 19a § 2pt., 19b samt 20a §§ Tobakslag (1993:581)

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av Socialnämnden, och beslutas med stöd av Alkohollag (2010:1622), Tobakslag (1993:581), samt Lag (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel. Utvecklingsavdelningen ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

9 FÖRSÄLJNING AV RECEPTFRIA LÄKEMEDEL

Lagen om handel med vissa receptfria läkemedel gör det möjligt för andra än Apoteket att sälja vissa receptfria läkemedel till allmänheten under förutsättning att verksamheten anmäls till Läkemedelsverket. Lagen ställer även upp vissa krav på handeln.

Enligt lagen om handel med vissa receptfria läkemedel gäller att:

- Den som vill sälja receptfria läkemedel måste anmäla det till Läkemedelsverket innan försäljning påbörjas. Läkemedelsverket informerar kommunen om att anmälan inkommit. Om de uppgifter som lämnats i anmälan ändras, eller om verksamheten avslutas, måste Läkemedelsverket informeras.
- Receptfria läkemedel inte får säljas eller överlämnas till den som inte fyllt 18 år.
- Det ska finnas tydlig och klart synbar information om åldersgränsen på försäljningsstället.

Den som säljer receptfria läkemedel får inte erbjuda rådgivning gällande användning av produkterna. Den kund som har frågor om receptfria läkemedel ska hänvisas till apotek eller apoteksombud.

Den som vill sälja receptfria läkemedel är också skyldig att utöva egen tillsyn över försäljningen, samt att dokumentera hur den tillsynen går till i så kallat egenkontrollprogram. Vad som ska ingå i egenkontrollen återfinns i Läkemedelsverkets föreskrifter om handel med vissa receptfria läkemedel, LVFS 2009:20.

Läkemedelsverket ansvarar för den övergripande tillsynen medan kommunen ansvarar för den lokala tillsynen. Kommunfullmäktige i Värmdö Kommun har beslutat att en årlig tillsynsavgift skall tas ut för att täcka kostnaderna för tillsynen.

Lagrum 6, 12-16, 20-21, 23 §§ Lag (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av Socialnämnden, och beslutas med stöd av Alkohollag (2010:1622), Tobakslag (1993:581), samt Lag (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel
Utvecklingsavdelningen ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.